

**Hallintovaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksestä
laiksi eräiden entisen Jugoslavian kansalaisten tekemien turvapaik-
kahakemusten poikkeuskäsittelystä**

Eduskunta on 24 päivänä marraskuuta 1992 lähettänyt hallintovaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 294.

Ulkoasiainvaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti antanut valiokunnalle lausuntonsa. Lausunto (UaVL 2) on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Annikki Vanamo-Alho ja ylikomisario Reijo Hyytiäinen sisäasiainministeriöstä, lähetystöneuvos Antti Koistinen ulkoasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Heikki Kaninen oikeusministeriöstä, hallitusneuvos Mervi Virtanen sosiaali- ja terveysministeriöstä, ylitarkastaja Tapani Tuomiharju työministeriöstä, lakimies Antero Jaakkola Suomen Kaupunkiliitosta edustaen myös Suomen Kunnallisliittoa ja Finlands svenska kommunförbundia, lakimies Kirsi Tarvainen Pakolaisneuvonta ry:stä ja puheenjohtaja Ilkka Pere turvapaikkalautakunnasta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erityislaki, jolla mahdollistettaisiin eräissä tapauksissa yleisistä hallinto-oikeudellisista menettelyperiaatteista ja eräistä ulkomaalaislain säännöksistä poikkeaminen määrättyä henkilöryhmää koskevien turvapaikka- ja oleskelulupahakemusten käsittelyssä. Laissa määritellyt turvapaikkahakemukset jätettäisiin tutkimatta toistaiseksi. Laissa tarkoitetuille ulkomaalaisille annettaisiin pääsääntöisesti oleskelulupa humanitaarisista syistä ilman yksilöllistä harkintaa vuoden määräajaksi. Tutkimattajättämisspätöksen tekisi ja oleskeluluvan myöntäisi paikallispoliisi, kun normaalisti sisäasiainministeriö käsittelee turvapaikka- ja oleskelulupahakemukset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta toteaa, että entisen Jugoslavian alueella käynnissä olevan sodan ja alueen kansallisuusongelmien seurauksena enemmän ihmisiä on lähtenyt kotiseudultaan ja kotimaastaan Euroopassa kuin koskaan toisen maailmansodan jälkeen.

Myös Suomeen saapui mainitulta alueelta kesällä 1992 viisumipakon asettamiseen saakka lyhyessä ajassa noin puolitoistatuhatta turvapaikanhakijaa. Elokuun lopussa 1992 noin 1 900 entisen Jugoslavian kansalaista oli odottamassa turvapaikkahakemuksensa käsittelyä vastaanottokeskuksissa tai -asemilla ja muita turvapaikanhakijoita oli lisäksi noin 1 000.

Sisäasiainministeriön ulkomaalaiskeskuksessa käsiteltiin elokuussa 1992 vielä joidenkin keväällä 1991 tulleiden ulkomaalaisten tekemiä turvapaikkahakemuksia. Ulkomaalaiskeskuksessa oli vuoden 1992 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana tehty noin 1 000 hakijaa koskeva turvapaikka- ja oleskelulupapäätös. Valiokunnan saaman tiedon mukaan turvapaikkapäätösten määrä ei ole nykyisillä henkilöresursseilla lisättävissä, kun hakemukset on käsiteltävä voimassa olevien hallinto-oikeudellisten säännösten ja periaatteiden sekä ulkomaalaislain mukaan.

Entisen Jugoslavian yleisistä oloista ja tulijoiden lähtösyistä käytettävissä olevien tietojen perusteella on perusteltua olettaa, että käytännöllisesti katsoen kaikki mainitulta alueelta tulleet turvapaikanhakijat tulisivat yksilöllisen tutkimuksen jälkeen saamaan oleskeluluvan, vaikka turvapaikkaa ei annettaisikaan. Sen vuoksi olisi hakijoiden kannalta kohtuutonta pitää heitä vastaanottoasemilla ja -keskuksissa odottamassa epätietoisuudessa ratkaisua hakemuksiinsa 1—2 vuotta. Tämä on se arvioitu aika, jonka he joutuisivat ulkomaalaiskeskuksen hakemusruehkan vuoksi odottamaan vuoroaan. Pitkä odotusaika vastaanottokeskuksissa olisi lakiehdotuksessa tarkoitettujen henkilöiden sekä vas-

taanotosta vastaavien viranomaisten kannalta erittäin epätarkoituksenmukainen ja kustannuksia lisäävä.

Bosnia-Hertsegovinassa käynnissä olevaa sotaa paenneiden turvapaikan tarpeen ratkaiseminen olisi tällä hetkellä vaikeaa tilanteen epävakauden vuoksi. Suomen ja muiden pohjoismaiden kokemusten perusteella vaikuttaa epätodennäköiseltä, että Kosovon albaanien joukossa olisi ainakaan suuremmassa määrin sellaisia, joille voitaisiin antaa turvapaikka. Toisaalta entisen Jugoslavian alueella käytävän sodan ja koko alueen muutoinkin epävakaa tilanteen johdosta Kosovon albaanienkaan palauttaminen kotimaahansa vastoin tahtoaan ennen tilanteen vakiintumista ei olisi Suomen noudattaman humanin linjan mukaista.

Ehdotetulla menettelyllä voitaisiin antaa puheena oleville ulkomaalaisille väliaikaista suojelua ilman, että heitä tässä vaiheessa otettaisiin turvapaikkamenettelyyn. Hallituksen esityksen mukaan Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaispäävaltuutetun toimisto on pitänyt tällaista menettelyä mahdollisena entisen Jugoslavian alueelta lähteneiden kohdalla.

Ehdotetussa laissa tarkoitettujen ulkomaalaisten turvapaikkahakemusten tutkimatta jättäminen on mahdollista rikkomatta Suomen kansainvälisiä sitoumuksia sen vuoksi, että niin kauan kuin heidän turvapaikkahakemuksiaan ei tutkittaisi, heille annettaisiin oikeus jäädä Suomeen. Näin ollen Suomi ei rikkoisi Geneven pakolaisyleissopimuksen 33 artiklan mukaista palautuskieltoa eikä myöskään muista ihmisoikeussopimuksista johdettuja palautuskieltoja. Valiokunta viittaa myös ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 14 artiklaan, jonka mukaan jokaisella vainon kohteeksi joutuneella on oikeus hakea ja nauttia turvapaikkaa muissa maissa.

Nyt tehtyyn esitykseen on edellä kerrottujen seikkojen ohella vaikuttanut vaikea valtioneulouden tilanne, jonka johdosta ei ole mahdollista palkata niin suurta määrää haastattelijoina paikallispoliisiin ja turvapaikkahakemusten käsittelijöitä ulkomaalaiskeskukseen, kuin olisi tarpeellista hakemusten käsittelemiseksi normaalimenettelyin kohtuullisessa ajassa.

Suomi on asettanut viisumipakon Jugoslavian kansalaisille heinäkuussa 1992, niin että se tuli voimaan 21 päivänä heinäkuuta 1992. On perusteltua rajata erityislain piiriin tulevat ennen 22 päivää heinäkuuta 1992 saapuneisiin ja turvapaikkaa hakeneisiin. Viisumipakko tuli voimaan

jo päivää aikaisemmin, mutta hakijoissa on ilmeisesti henkilöitä, jotka ovat aloittaneet matkansa Suomeen viisumivapauden aikana ja saapuneet tänne vasta sen jo tultua voimaan. Ennen viisumipakon asettamista tulleet ovat olleet tavallaan hyvässä uskossa. Viisumipakon asettamisen jälkeen on Jugoslavian passeilla matkustavia turvapaikanhakijoita edelleen saapunut jonkin verran, mutta huomattavasti vähemmän kuin sitä ennen. Heinäkuun 21 päivän jälkeen saapuneiden turvapaikka- ja oleskelulupahakemukset ratkaistaisiin esityksen mukaan ulkomaalaislain mukaan yksilöllisesti ottaen huomioon edellä kerrotut käsitykset lähtömaan tilanteesta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetulla lailla asetettaisiin osa entisen Jugoslavian kansalaisista turvapaikanhakijoina menettelyn ja ratkaisun lopputuloksen suhteen eri asemaan kuin 22 päivästä heinäkuuta 1992 alkaen maahan tulleet. Yhdenvertaisuus on ulkomaalaisasioissa tärkeä noudatettu periaate. Ottaen huomioon ehdotetun lain soveltamisalan rajauksen perusteet ja asianomaisille turvapaikanhakijoille myönnettävä oleskelulupa ei ehdotettua järjestelyä kuitenkaan voida pitää syrjivänä.

Jos tilanne entisen Jugoslavian alueella on lakiehdotuksessa tarkoitettujen oleskelulupien päättyessä sellainen, ettei perusteita oleskeluluvan jatkamiselle ole, joudutaan turvapaikan ja suojelun tarve tutkimaan ulkomaalaislain mukaan.

Laissa tarkoitetuille ulkomaalaisille ehdotetaan annettavaksi oleskelulupa painavasta humanitaarisesta syystä. Tällöin he olisivat pakolaishuollon toimenpiteisiin nähdessä samassa asemassa kuin turvapaikan saaneet.

Valiokunta toteaa, että ehdotettua lakia voidaan arvostella eräistä periaatteellisista lähtökohdista käsin. Tosiasia on kuitenkin se, että käytettävissä olevilla voimavaroilla mainittujen ulkomaalaisten turvapaikkahakemusten käsittely kestäisi kohtuuttoman kauan ottaen samalla huomioon, että heidän palauttamisensa kotimaahansa ei ole nykyisessä tilanteessa perusteltua. Valiokunta pitää humanitaarisista syistä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena säätää ehdotettu erillislaki. Poikkeuksellista menettelyä puoltaa myös se, että maahamme saapui lyhyessä ajassa turvapaikanhakijoita varsin paljon. Yksilöllinen ulkomaalaislain mukainen turvapaikkahakemusten käsittely viivästyttäisi osaltaan kohtuuttomasti myös muiden turvapaikan-

hakijoiden hakemusten käsittelyaikaa ja heikentäisi näin heidän asemaansa.

Hallituksen esityksessä lausutun perusteella lakiehdotuksessa tarkoitettujen henkilöiden maassaoleskeluaika saattaa muodostua suhteellisen pitkäksi. Kunnat ovat varautuneet vastaanottamaan pakolaisia ja heihin rinnastettavia selvästi syntymässä olevaa tarvetta vähemmän vuonna 1993. Valiokunta kiinnittää huomiota oleskeluluvan saavien sijoitusvaiheeseen liittyviin ongelmiin. Valtion ja kuntien välillä noudatetussa työnjaossa vastuu turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminnasta on valtiolla ja kunnat puolestaan sijoittavat vapaaehtoisuuden perusteella myönteisen päätöksen saaneita. Kunta-paikkojen etsimiseen ja muuhun sijoittamiseen varautumiseen kuluu kunnissa syntyvässä tilanteessa normaalia enemmän aikaa ja voimavaroja. *Valiokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että entisestä Jugoslaviasta saapuneiden lakiehdotuksessa tarkoitettujen turvapaikanhakijoiden osalta valtio korvaa asianmukaisesti kunnille aiheutuvat kustannukset siten, että kolmen vuoden määräaika alkaa kuntaan sijoittamisen ajankohdasta eikä päätöksenteosta lukien.* Tämän johdosta on tarpeen tarkistaa kustannusten korvaamista koskevaa valtioneuvoston päätöstä.

Edellä lausutun lisäksi valiokunta toteaa, että erillislain mukainen menettely asettaa eri maista

ja eri ajankohtina Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat eriarvoiseen asemaan. Valiokunta korostaa, että tavoitteena tulee olla, ettei erillislain mukaiseen menettelyyn jouduttaisi muutoin kuin äärimmäisessä poikkeustilanteessa. Toisaalta on huomattava, että turvapaikkahakemusten määrä ja siitä johtuva resurssitarve ei ole helposti ennakoitavissa muuttuvassa kansainvälisessä tilanteessa.

Ulkoasiainvaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että turvapaikkahakemusten käsittely sisäasiainministeriön ulkomaalaiskeskuksessa vie yhä kohtuuttomasti aikaa ja sitä kautta sekä heikentää turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa että aiheuttaa valtiolle tarpeettomia kustannuksia.

Valiokunta katsoo, että ehdotettu laki tulisi saattaa voimaan mahdollisimman pian, jotta kyseessä olevien ulkomaalaisten oleskelu vastaanottoasemilla ja -keskuksissa jäisi mahdollisimman lyhyeksi.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä sellaisenaan.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, varapuheenjohtaja Varpasuo sekä jäsenet R. Aho, Enestam, Järvilahti, Korva, Laakkonen, Liikka-

nen, Markkula, Metsämäki, Näsi, Pulliainen, Saario, Ukkola, Urpilainen, Vehkaoja ja Vähänäkki.

EDUSKUNNAN
ULKOASIAINVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä
10 päivänä joulukuuta 1992
Lausunto n:o 2

Hallintovaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 24 päivänä marraskuuta 1992 hallituksen esityksen n:o 294 laiksi eräiden entisen Jugoslavian kansalaisten tekemien turvapaikkahakemusten poikkeuskäsittelystä hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että ulkoasiainvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa hallintovaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina johtaja Risto Veijalainen ja ylitarkastaja Annikki Vanamo-Alho sisäasiainministeriöstä, toimistopäällikkö Mervi Virtanen ja ulkomaalaisvaltuutettu Antti Seppälä sosiaali- ja terveysministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Heikki Kanninen oikeusministeriöstä, lähetystöneuvos Marcus Laurent ulkoasiainministeriöstä, ylitarkastaja Raimo Tuomiharju työministeriöstä, puheenjohtaja Ilkka Pere ja sihteeri Johanna Suurpää turvapaikkalautakunnasta, puheenjohtaja Markku Fredman Pakolaisneuvonta ry:stä ja puheenjohtaja Jari Luoto Amnesty Internationalin Suomen osasto ry:stä.

Käsiteltyään asian ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erityislaki, jolla mahdollistettaisiin eräissä tapauksissa yleisistä hallinto-oikeudellisista menettelyperiaatteista ja eräistä ulkomaalaislain säännöksistä poikkeaminen määrättyä henkilöryhmää koskevien turvapaikka- ja oleskelulupahakemusten käsittelyssä. Laissa määritellyt turvapaikkahakemukset jätettäisiin tutkimatta toistaiseksi. Laissa tarkoitetuille ulkomaalaisille annettaisiin pääsääntöisesti oleskelulupa humanitaarisista syistä ilman yksilöllistä harkintaa vuoden määräajaksi. Tutkimattajättämisspätöksen tekisi ja oleskeluluvan myöntäisi paikallispoliisi, kun normaalisti sisäasiainministeriö käsittelee turvapaikka- ja oleskelulupahakemukset.

Lakiesityksen 1 §:n mukaan erityislain soveltamisalan piiriin kuuluisivat ne noin 1 900 ennen 22 päivää heinäkuuta 1992 Suomeen saapunutta ja turvapaikkaa anonutta entisen Jugoslavian kansalaista, joiden turvapaikkahakemusta ei ole käsitelty loppuun ennen lain voimaantuloa tai jotka eivät ole peruuttaneet turvapaikkahakemustaan. Hallituksen esityksessä pidetään realistisena sitä, että käytännöllisesti katsoen kaikki entisen Jugoslavian alueelta tulleet turvapaikanhakijat tulisivat yksilöllisen tutkinnan jälkeen saamaan oleskeluluvan, vaikka turvapaikkaa ei annettaisikaan. Näin ollen erillislain tarvetta perustellaan sillä, että olisi kohtuutonta pitää ko. turvapaikanhakijoita epä tietoisuudessa 1—2 vuotta, minkä ajan hakemusten käsittely kestäisi ulkomaalaislain edellyttämää menettelyä soveltaen.

Lakiesityksen perusteluissa viitataan myös vaikeaan valtionaloudelliseen tilanteeseen, josta johtuen katsotaan, ettei ole mahdollista palkata niin suurta määrää haastattelijoita paikallispoliisiin ja turvapaikkahakemusten käsittelijöitä ulkomaalaiskeskukseen kuin olisi tarpeellista hakemusten käsittelemiseksi normaalimenettelyin kohtuullisessa ajassa.

Hallituksen esityksessä katsotaan, että erityislaissa tarkoitettujen ulkomaalaisten turvapaikkahakemusten tutkimatta jättäminen on mahdollista rikkomatta Suomen kansainvälisiä sitoumuksia sen vuoksi, että niin kauan kuin heidän turvapaikkahakemuksiaan ei tutkittaisi, heille annettaisiin oikeus jäädä Suomeen. Näin ollen Suomi ei rikkoisi Geneven pakolaisyleissopimuksen 33 artiklan mukaista palautuskieltoa eikä myöskään muista ihmisoikeussopimuksista johdettuja palautuskieltoja. Esityksessä viitataan myös siihen, että YK:n pakolaispäävaltuutetun toimisto on pitänyt tällaista menettelyä mahdollisena tapana tarjota väliaikaista suojaa entisen Jugoslavian alueelta lähteneille.

Ehdotetulla erityislailla ei ole tarkoitus asettaa kyseessä olevia turvapaikanhakijoita eri ase-

maan muissa asioissa kuin turvapaikkahakemuksen käsittelemisen ja ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisen osalta. Esityksen perusteissa katsotaan, että ottaen huomioon ehdotetun lain soveltamisalan rajauksen perusteet ja asianomaisille turvapaikanhakijoille myönnettävä oleskelulupa ei ehdotettua järjestelyä kokonaisuutena ottaen voida pitää syrjivänä.

Lakiesityksen 2 §:ssä säädetään, että laissa tarkoitetun ulkomaalaisen turvapaikkahakemus jätetään toistaiseksi tutkimatta. Jos tilanne entisen Jugoslavian alueella olisi kuitenkin laissa tarkoitettujen oleskelulupien päättyessä sellainen, ettei perusteita oleskeluluvan jatkamiselle ole, joudutaan turvapaikan ja suojelun tarve tutkimaan ulkomaalaislain mukaan.

Lakiesityksen 3 §:n mukaan laissa tarkoitetuille ulkomaalaisille oleskelupa myönnetään painavasta humanitaarisesta syystä. Näin ollen lain perusteella oleskeluluvan saaneet ulkomaalaiset olisivat niin sanottuihin pakolaishuollon toimenpiteisiin nähden samassa asemassa kuin turvapaikan saaneet.

Lakiesityksen 4 §:n mukaan lain nojalla oleskeluluvan saavalle ulkomaalaiselle myönnetään työlupa työvoimaviranomaisen lausuntoa hankkimatta.

Lakiesityksen 5 §:n mukaan lain nojalla tehtäviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Esityksen perusteluissa katsotaan, että valitusmahdollisuuden puuttuminen ei ole haitaksi ehdotuksessa tarkoitetuissa tapauksissa. Hakijoilla ei katsota olevan oikeussuojan tarvetta tilanteessa, jolloin he saavat jäädä maahan ja jolloin heidän asemansa on niin sanottujen pakolaishuollon toimenpiteiden suhteen samanlainen kuin pakolaisilla.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Ulkoasiainvaliokunnan mielestä ehdotettu erillislaki on nykyisessä tilanteessa hyväksyttävissä siitä huolimatta, että siihen sisältyy monia periaatteellisia ongelmia. Erillislain mukaisen poikkeusmenettelyn keskeisimpinä ongelmina valiokunta pitää turvapaikanhakijoiden yhdenvertaisuuden vaarantumista, henkilökohtaisten turvapaikkahakemusten käsittelyn keskeyttämistä ja valitusoikeuden puuttumista.

Erillislain säätäminen yhdeltä kriisialueelta

tulevaa muita hieman suurempaa turvapaikanhakijoiden joukkoa varten on periaatteessa huono hallinnollinen ratkaisu. Valiokunnan käsityksen mukaan vajaan 2 000 turvapaikkahakemuksen käsittely olisi pitänyt pystyä hoitamaan ulkomaalaislain mukaista normaalia menettelyä noudattaen kohtuullisessa ajassa. Kun poikkeuslaisia rajataan tutkimatta jätettävät turvapaikkahakemukset entisiin Jugoslavian kansalaisiin, jotka ovat hakeneet turvapaikkaa Suomesta ennen 22 päivää heinäkuuta 1992, on valiokunnan mielestä tärkeää, että hallinnossa käsitellään myös tämän päivämäärän jälkeen saapuneita Jugoslavian kansalaisia siten, että myös heille annetaan lain tarkoittamaa väliaikaista suojelua hallituksen esityksen perusteluissa esitetyn suojelun tarpeen perusteella.

Kun kuitenkin on ilmeistä, että entisen Jugoslavian alueelta tulleita turvapaikanhakijoita ei lähitulevaisuudessa voitaisi palauttaa kotimaihinsa, määräaikaisten oleskelulupien myöntäminen erityislain nojalla täyttää valiokunnan käsityksen mukaan ot. hakijaryhmän väliaikaisen suojan tarpeen. Ottaen huomioon myös sen, että kesällä saapuneiden entisen Jugoslavian kansalaisten turvapaikkahakemuksia ei vielä ole edes alettu käsitellä, valiokunta pitää humanitaarisista syistä perusteltuna säätää hallituksen esityksen mukainen erillislaki.

Valiokunta korostaa, että erillislain mukaisesti myönnettävien määräaikaisten oleskelulupien jälkeen kaikilla turvapaikanhakijoilla on oikeus saada henkilökohtainen turvapaikkahakemuksensa käsitellyksi ulkomaalaislain ja Geneven pakolaisyleissopimuksen mukaisesti. Valiokunta katsoo, että erillislain nojalla oleskeluluvan saaville henkilöille olisi voitu sallia myös mahdollisuus saada henkilökohtainen turvapaikkahakemuksensa käsitellyksi. Tämä ei valiokunnan saaman selvityksen mukaan olisi juurikaan rasittanut hallintoa, koska on ilmeistä, että suurin osa lain piiriin kuuluvista turvapaikanhakijoista olisi tyytynyt ainakin toistaiseksi erillislain suomaan oleskelulupa.

Ulkomaalaislain mukaisen turvapaikkamenettelyn jatkamisella hakijan niin halutessa olisi myös voitu pääosin korvata valitusoikeuden puuttuminen erillislain nojalla tehtävien päätösten osalta. Valitusoikeuden puuttumisen perustelut hallituksen esityksessä eivät valiokunnan käsityksen mukaan ole täysin päteviä, sillä mm. sosiaali- ja muiden palvelujen suhteen humanitaarisista syistä oleskeluluvan saaneet eivät ole kaikissa suhteissa samassa asemassa kuin

turvapaikan saaneet. Esimerkiksi kansaneläkeläisissä ja laissa lapsen elatuksesta on säädetty eduista, jollaisista pääsevät osallisiksi vain turvapaikan saaneet.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että erillislain mukainen poikkeusmenettely asettaa eri maista ja eri ajankohtina Suomeen tulleet turvapaikanhakijat eriarvoiseen asemaan. Siksi valiokunta pitää tärkeänä sitä, että ulkomaalaislakia ja hallintoa kehitetään siten, että nyt käsiteltävänä olevan erillislain kaltaiselta poikkeusmenettelyltä voidaan välttyä kaikissa muissa kuin äärimmäisissä poikkeustilanteissa.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paasio, varapuheenjohtaja Donner, jäsenet Aittoniemi, Ju-

Tässä yhteydessä valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että turvapaikkahakemusten käsittely sisäasiainministeriön ulkomaalaiskeskuksessa vie yhä kohtuuttomasti aikaa ja sitä kautta sekä heikentää turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa että aiheuttaa valtiolle tarpeettomia kustannuksia.

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittavasti,

että hallintovaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

hantalo, Ollila, Renko ja Tuomioja sekä varajäsenet Andersson, Kekkonen, Korkea-aho, Malm ja Moilanen.

Eriävä mielipide

Kyseessä olevat ns. Kosovon albaanit eivät ole suojelun tai turvapaikan tarpeessa, koska olot Kosovossa ovat rauhalliset. Kyseisen henkilöryhmän jäsenet ovat lisäksi saapuneet Suomeen etupäässä Puolan kautta, joka on luokitel-

tu ns. turvalliseksi maaksi. Hallituksen esitykselle ei näin ollen ole mitään perusteita ja henkilöryhmään tulisi soveltaa ns. nopeutettua turvapaikkakäsittelyä ja heidät pitäisi poistaa maasta mahdollisimman nopeasti.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1992

Sulo Aittoniemi